

Адыгэ Мажэ

Голос адыга

ТЫЗЭКЪОТМЭ - ТЫЛЪЭШ!
1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
щегъэжыагъэу кыдэкIы

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

№ № 122-123 (19888) ШЭМБЭТ, МЭКЪУОГЪУМ и 25-рэ, 2011-рэ илъэс

● ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

Тинепэрэ я 86-рэ зэхэт номер Шъэчэ Адыгэ меджлисыр зызэхашагъэр илъэси 150-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъ

**Мэкъуогъум и 27-р —
ныбжьыкIэхэм я Маф**

**Адыгэ Республикэм
иныбжьыкIэхэу
лътэныгъэ
зыфэтшIыхэрэр!**

*НыбжьыкIэхэм я Мафэ фэишI
тыгу кыддэлэу тышфэгъушIо!
Республикэ гъусэм, Урысыем
янеушрэ мафэ зыфэдэ хъуштыр
зэлытыгъэ джырэ кIэлэеджа-
кIохэм, студентхэм, спортсмен-
хэм, творческэ сэнэхатхэм ары-
лэжьэрэ ныбжьыкIэхэм, рабоч-
хэм ыкIи специалист ныбжьы-
кIэхэм нэпэ ямэфкI.*

*Адыгеим социальнэ политикэу
щыпхырашхэрэм изы Iахъышхоу
щыт кыткIэхъушхэрэ лIэужхэм
афэгумэкIыгъэныр, ныбжьыкIэ
сэнаушхэм Iэпылэгъу ягъэгъоты-
гъэныр. Нахъысхэм пшъэрылт
шъхъалэу апашъхъэ итыр ныб-
жьыкIэхэм обществэм яфэишхоу
шэ чIыпIэ щадубытынмкIэ,
яшIэныгъэ, ятворческэ амалхэр
кызфагъэфедэнхэмкIэ аделIэхэр
ары. ЛъэныкIо пстэумкIи зэди-
штэу ныбжьыкIэхэм хэхъоныгъэ
ягъэишIыгъэным, гъэсэныгъэ, сэнэ-
хъат дэгъу ахэм ягъэгъотыгъэ-
ным тафэгумэкIыгъэ, тэ дэгъоу
зэхэтшIыкIы тинепэрэ мафэ
зыфэдэщтымкIэ ныбжьыкIэхэр
инвестиции анахъ цыхъэшIэгъу-
хэу зэрэщытхэр!*

*ТинибыжьыкIэ шIагъохэм псау-
ныгъэ пытэ яIэнэу, мамырэу
псэунхэу, еджэными, IофшIэн-
ми, творчествэми гъэхъагъэхэр
ащашIынэу, гухэлэу яIэхэр зэкIэ
къадэхъунэу тафэлъало!*

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэ ипшъэрылтхэр
зыгъэцакIэу КЪУМПЫЛ Мурат**

**Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхаматэу Федор ФЕДОРКО**

Адыгеим ипащэхэм яшIуфэс

**СМИ-хэм яя V-рэ Дунэе форумэу «ЗэкIэ-
ми яшIоигъоныгъэхэм апае зэдэлэжьэ-
гъэныр» зыфиIорэр тыгъуасэ Адыгеим
кытщызэлъа-
хыгъ. Урысы-
ем и Къыблэ,
Абхъазым
ыкIи Къыблэ
Осетием я
СМИ-хэм ялы-
кIоу нэбгыри
100-м ехъу ащ
иIофшIэн хэ-
лэжьагъ.**

Адыгеим и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан ышIэкIэ форумым иделегат-хэм шIуфэс къарихыгъ АР-м и Лышъхъэрэ АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владислав Федоровым. Журналистхэм зэгурыIоныгъэ-зэдэлэжьэныгъэ азыфагу илътынымкIэ, хэгъэгум къэбар шъолъыр зыкI щызэхэщэгъэнымкIэ шъхъыхыгъэу яеплъыкIэхэр зэрэзэралошхэм ишIуагъэ кытээрэкIошхэм ицыхъэ зэрэтелъыр ащ хигъэунэфыкIыгъ.

— Ащ фэдэ зэлукIэгъухэр зэхачэн-хэр хабзэ хъугъэ ыкIи ахэр шIум фэла-

жьэх. Мы форумым зы сэнэхат рылэ-жьэрэ цыфхэр анахъ зигъо Iофыгъохэу Къыблэ, Темыр-Кавказ федеральнэ шъолъырхэм ыкIи республикэхэу Абхъазымрэ Къыблэ Осетиерэ яжурна-листхэм апашъхъэ итхэм шъхъыиыхыгъэу щатэгущыIэнхэ альэкIышт, — кы-Iуагъ Владислав Федоровым.

Анахъэу мыщ къекIолIэгъэ журна-листхэм анаIэ зытырагъэтыгъэ лъэны-къохэр: «Джырэ къэралыгъо ыкIи унэе СМИ-хэр. Сыда ащ кыкIэлъыкIо-щтыр?», «СМИ-хэр терроризмэрэ экстремизмэрэ зэрэпэуцужьхэрэр»,

джащ фэдэу «Iэнэ хъураеу» зэхашэ-гъагъэр зыфэгъэхьыгъэр хэдзынхэм-рэ СМИ-хэмрэ язэфыштыкI ары. «Ре-дакциерэ рекламэрэ язэпхыныгъэ» зыфиIорэ мастер-классри программэм кыдыхэлъытэгъагъ.

Нэпэ, мэкъуогъум и 25-м мы зэлукIэм къекIолIагъэхэм Адыгеим икы-шъхъэлэ чIыпIэхэм пресс-тур ащафы-зэхашэщт.

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу
Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тыри-
хыгъэх.**

БлэкIыгъэм зыфэдгъэзэжъызэ

Лъэпкъ хэсэшхор

Адыгэ лъэпкъ зауэ (шапсыгъэхэр, абдзахэхэр, убыххэр) зэгурылохы, 1861-рэ илъэсым мэкъуогъу мазэм и 13-м (кIэмкIэ и 25-м) меджлис лъэпкъ хэсэшхо зэхашгъагъ, ащ ыIэмьчIэ ралъхэгъагъ а лъэпкъхэм яунашъо. Меджлисым (правительствэм) лIыкIо пшIыкIуф хыхыгъ — лъэпкъ пэпчъ ятфырытф. Меджлисым и Унэ

псыхъоу Псахэ икIэй дашIыхыгъ (ыужкIэ ар урысхэм агъэстыгъ — бгырысхэм яхэку зарагъэбгынэ нэуж).

Хэсэшхом дзэ зехишагъ, унэгъуишъэ пэпчъ шыу тфырытф хагъэхыгъ Iэшэ-шъуашкIэ зэтэгъэпсыхыгъэхэу; ахэр сыдигъокIи заом фэхъазыр зэпытыгъэх, зыкIи шыхэм япсыхыштыгъэхэп.

Лъэпкъ хэсэшхор (меджли-

сыр) кыызгъэпэшыгъэным ублапIэ фэзышыгъэр убых дзэпщ цIэрылоу Бэрзэдж Джырандыкыу ары, ащ илыкIохэр пчъагъэрэ кIуагъэх Търкуем, Европэм икIэралыгъохэм ашыагъэх къадэ-Iэнхэм шыгуыгъэху.

Меджлисыр япхыгъэу шытыгъ кIэралыгъо бэкIаеми ащызэхэшгъэгъэ Щэрджэс комитетхэм (хасэхэм). Ар зэрэзэхашагъэр хы Iушъом Iус адыгэхэм кIэралыгъо агъэпсын зэрафызэшIокIыгъэм ишыхъат.

Берлин шыкIуагъ

ИлъэситIу хъугъэу лъэпкъ зэфэшъхьафхэм яфестиваль Берлин щэкIо.

Ащ фэдэу мы мафэхэми Германием икIэлэ шъхьалэ фестивалыр щызэхашагъ. ЗэкIэмкIи лъэпкъ зэфэшъхьафхэм ялIыкIо куп 96-рэ ащ хэлэжыгъ. Германием ителеканалэу CDF зыфилорэм ар игъэ-кIотыгъэу кыгъэлъэгъуагъ, зэкIэмкIи нэбгырэ миллион фэдиз ащ еплъыгъ.

Германием шыпсэурэ адыгэхэри фестивалым зэрэхэлэжыгъэхэр тигуапэу хэтэгъэунэфыкIы. Мы кIэралыгъом шыпсэурэ адыгэ кIалэу Хъуажэ Ергюн телефонкIэ кызэрэтиIуагъэмкIэ, оредыIо купэу «Гугъэ» зыфилорэм Тхьабысым Умарэ иорэдэу «Синан» зыфилорэр фестивалым кышциIуагъ. Цыфхэм оредыр агу рыхыгъ, кыдежыгъэх, бэрэ Iэгу купым кыфытеуагъэх. Ергюн кызэрэхигъэщыгъэмкIэ, Берлин зыщылэм кышгъэгъагъэу адыгэ оредым ащ фэдиз цыф едэлугъэп.

ОредыIо купыр Джэнчэтэ Айкут зехишагъ, икIал, ипшъашъ, ышнахыжэ икIалэхэр ащ хэтых.

Фестивалыр сыхъати 7 кIуагъэ, адыгэ купым нэбгыри 100 фэдиз хэтых. Хасэм ыцIэкIэ адыгэ купыр зэхэзышагъэр Дуран Кая ары.

Фестивалым лъэпкъэу хэлэжыгъэ пэпчъ ехыылIэгъэ кIэбар кIэкI дэтэу зэхэщакIохэм тхылъ кыдагъэкIи, ипчъагъэкIэ мини 140-рэ хъоу агошыгъ.

Тхьаматэ хэдзыгъ

Республикэ общественнэ шIушIэ организациеу «Хьакурынэхьабл — Мамхыгъ» зыфилорэм исовет бэмьшIэу зэхэсыгъо илагъ. Ащ зышчытегуышIагъэхэр советым итхьаматэкIэ хэдзыгъэныр ары.

Илъэс зауэлкIэ узэкIэлэбжъымэ зэхашгъэ общест-

веннэ организациеу къуаджэхэу Хьакурынэхьаблэрэ Мамхыгъэрэ ащышхэу къалэу Мыекъуапэ шыпсэухэрэр зыхахъэхэрэм илъэс зэкIэлъыкIохэм тхьаматэхэр тIогъогогъо шыхадзыгъэх. А пшъэрылър агъэцкIагъ республикэм дэгъоу щызэлъашIэхэрэ Бырсыр Батырбийрэ (Хьакурынэхьаблэ

шапIугъ) Къуижэ Казбекрэ (Мамхыгъэ шыщ).

Аужыр лъэхъаным тхьаматэгъэ Къуижэ Казбек илъэ-лукIэ а IэнатIэм советым илъгъэ зэхэсыгъом шыIуагъэкIыгъ. Ащ ычIыпIэкIэ организацием исовет итхьаматэу хадзыгъ къуаджэу Хьакурынэхьаблэ шапIугъэ Бгъошэ Аскэр.

(Тикорр.).

Бэрэ

агу къэкIыжышты мэфэкI

Лениным ыцIэ зыхырэ Гупчэм мэкъуогъум и 23-м ныбжыкIабэ кышцизэрэуогъыгъагъ. Гъэтхэ кIэгъагъэм фэдэу ахэр гъэкIэрэкIэгъагъэх. А мафэм нытыхэми, кIэлэгъаджэхэми ягушылэ дахэхэр, фабэхэр ахэм афэгъэзэгъагъэх.

Хабзэ зэрэхъугъэу, Мыекъуапэ игурыт еджапIэхэр кызыухыхэрэм кIэлэ администрацием ипащэу Михаил Черниченко къафгушIуагъ. ЕджэпIэ 32-мэ ялIыкIо нэбгырэ 700-м ехъурэмэ шIуфэс гушылэхэмкIэ ащ закыфыгъэзагъ. ШIэныгъэу зэрагъэгъотыгъэхэм ахагъэхъонэу, лъэгэпIэ гъэнэфагъэхэм анэсынхэу Мыекъуапэ ипащэу ныбжыкIэхэм къафэлъэIуагъ.

Етланэ олимпиадэхэм, зэнэкъокъухэм кIэлэеджакIохэм гъэхъагъэу къащыдахыгъэхэр къалотагъэх. Нэужым валъс къашъом мэфэкIыр лъыгъэкIотагъ, ащ ыуж ныбжыкIэ насыпшIохэр къалэм иурам шъхьалэу Краснооктябрьскэм зэхэтхэу кырыкIуагъэх, кIэлэ парк дэхъагъум дэжэ нэпэплъ сурэтхэр зышатырарэгъэхыгъэх.

Тиреспубликэ игурыт еджапIэхэм мыгъэ нэбгырэ 2500-рэ къачIэкIыгъ. Ащ шыщ нэбгыри 118-мэ дышъэ медальхэр къахыгъэх, нэбгырэ 82-мэ тыжыным медалькIэ къаухыгъ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Туризмэм хэхъоныгъэ ышIышты

ИТАР-ТАСС-м кызэрэтирэмкIэ, Темыр Кавказым туризмэм хэхъоныгъэ щегъэшIыгъэныр лъэныкIо шъхьалэу зэрэщытыр Урысыем и Премьер-министрэу Путиным джыри зэ кыыхигъэщыгъ ыкIи Вице-премьерэу Александр Хлопониныр ащ фигъэзагъ.

Мы Iофыгъом анахъэу зыкызылэтыгъэр туризмэм ылъэныкIокIэ француз партнерхэм зэзэгъыныгъэ задашIыр ары.

Хлопониным агу кыгъэкIыжыгъэ Санкт-Петербург экономикэмкIэ шыкIогъэ форумым компаниеу «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфилорэмрэ француз банкэу «Кэсс де Дено» зыфилорэмрэ зэгъусэхэу IофшIапIэ кызэIуахынэу зэзэгъыныгъэ зэрэздашIыгъэр. Французхэм мы Iофым еврэ миллиард 1,2-рэ кыхалъхъашт, урысые партнерхэм сомэ миллион 800 хагъэкIодэшт.

Вице-премьерым кызэриIуагъэмкIэ, зэхэт предприятием иIофшIэн зезыгъэкIодшт IофшIэпIэ купыр зэхашгъах, шъхьадж зыфэгъэзагъэр ешIэ. Арэу шытми, урысые законодательствэм епхыгъэу французхэм упчIабэ къагъэуцу. Гушылэм пае, сыда кыкIырэр турист кластерым? Специалистэу мыщ къэкIодштхэм апае миграционнэ режимыр нахъ кызырыкIо хъушты, хьакъулахъ фэгъэкIотэныгъэхэр шыIэштхэ ыкIи нэмыкIхэр.

2010-рэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ Урысыем и Правительствэу унашъо ышIыгъ Темыр-Кавказ федеральнэ шъолъырым, Красно-

дар крайм ыкIи Адыгеим туризмэм епхыгъэ хъушъхьафыкIыгъэ экономическэ зоних къащызIуахыгъэнэу. Ахэм «турист кластер» араIуагъ. Мы Iофым изэшIохын Урысые Федерацием и Правительствэу иунашъокIэ ООО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфилорэр фагъэзагъ.

Прогнозхэм кызэрагъэлабгъорэмкIэ, мы проектым илъэсипшым кыкIодI сомэ триллион хэхъашт ыкIи чэзыу-чэзыоу регионным IофшIэпIэ чIыпIэ 300 кышцизIуахышты.

Мы илъэсым ижъоныгъуакIэ ыкIи имэкъуогъу мазэхэм къащегъэжыгъэу проектым игъэцкIэн кыхэлажэх Франциемрэ Австриемрэ.

Къэралыгъо Думэм мэкъуогъум и 15-м Урысыем ит хъушъхьафыкIыгъэ экономическэ зонэхэм яхыылIэгъэ турист кластерхэм афэгъэхыгъэ апэрэ еджэгъум зэхъокIыныгъэхэр фишIыгъэх. Законом ипроект кызэрэщиIорэмкIэ, турист кластер хъурэр турист-зыгъэпсэфыпIэ хъушъхьафыкIыгъэ экономикэ зонэхэу Правительствэм иунашъокIэ Урысыем изы чIыпIэ е ичIыпIэ зауэлэхэм ашагъэлсыхэрэр арых.

Зэгурылоныгъэм къиныгъохэр дигъэззыжъыщтых

Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ тызыхэт ильэсым имэкьюогъу и 21-м общественнэ едэлунхэр шыкыуагъэх. Ащ хэлэжыагъэхэр тегушылагъэх темэу «Разделенные народы России: правовой статус и трансграничное сотрудничество» зыфилохэм. Зэхэщаклохэм а Иофхэмбзэм игухэлъэу агъэнэфэгъагъ гоащыгъэ хъугъэ лъэпкъхэм къиныгъоу ялэхэр, ахэм язэдэлэжъыныгъэ ыкIи IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм ячIыгужъ къыгъэгъэзэжыгъэным епхыгъэ Иофыгъохэр зыгъэлорышIэхэрэ правовой базэр ыкIи къэралыгъо политикэр нахьышIу шыгъэнхэм яхьылIэгъэ ИофыгъохэмкIэ къэралыгъо федеральнэ, региональнэ ыкIи республикэ лъэгаплэхэм яорганхэм алтылэсыхэрэ рекомендациехэр ихъухъэгъэнхэр. Ащ ИофшIэн хэлэжыагъэх УФ-м и Общественнэ палатэ, УФ-м ФедерациемкIэ и Совет ахэтхэр, Къэралыгъо Думэм идепутатхэр, республикэхэу Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Темыр Осетием — Аланием, Дагъыстаным, УФ-м IэкIыб хэгъэгъу ИофхэмкIэ и Министерствэ, УФ-м региональнэ хэхъоныгъэхэмкIэ и Министерствэ къарыкIыгъэхэр, Москва шызэхэщэгъэ лъэпкъ общинэхэм, федеральнэ СМИ-хэм ялыкIохэр, экспертхэр ыкIи аналитикхэр. Адыгэ Республикэм ыцIэкIэ общественнэ едэлунхэм ахэлэжыагъэх лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэурэ тильэкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ Комитетым итхьаматэу Шъхьэлэхэ Аскэр, Адыгеим и Лышхъэ иупчIэжыгъэхэм

япащэу Платыкьо Аслъан, Адыгэ телерадиокомпанием илэшхъэтэтэу ЖакIэмкьо Вячеслав. Москва къызекIыжхэм, Шъхьэлэхэ Аскэр журналистхэм къафилоагъ УФ-м и Общественнэ палатэ зэхичэгъэ Иофхэмбзэм къышыгушылагъэхэм къалэтыгъэ Иофыгъохэм еплъыкIэу рагъэшIыгъэхэр ыкIи ежъ ащ къызыщэгъушIэм анахъэу аналэ зытыраригъэдзэгъэ лъэныкьохэр.

ствэм ищыкIэгъэ зэхьокIынгъэхэр фашIыжхэм, лъэпкъ къиныгъохэм язэшIохын бэкIэ нахь IэшIэх хъушт. Джащ фэдэу гугъэпIэшIухэр къетых СНГ-м IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэ тыхэгъэгъогъухэмкIи международнэ гуманитарнэ зэдэлэжъыныгъэм ИофхэмкIэ Федеральнэ агентствэм дашыгъэ Зэзэгъыныгъэу Адыгэ Республикэм и Лышхъэ зыкIэтхэгъэми. Ащ ыгъэнэфэрэ лъэныкьохэм япхыгъэ шысэхэми Аскэр къашыуцугъ, Общественнэ едэлунхэм ахэлэжыагъэхэр щигъэгъозагъэх.

Тызыхэт ильэсым зIофшIэн езыгъэжъэрэ а Зэзэгъыныгъэм зэригъэнафэрэмкIэ, федеральнэ бюджетым къыхэкIырэ мылькымкIэ Адыгеим иапшъэрэ еджаплэхэу АКЪУ-м, МКЪТУ-м IэкIыб хэгъэгъухэм къарыкIышт тильэкъэгъухэр ащарагъэджэщтых, общежитиэхэм арагъэсыщтых. ЫпкIэ хэлъэу джыркIэ тиреспубликэ нэбгырэ 30 нылэп шырагъаджэрэ. Ари хэхъоныгъэкIэ умылгытэн плъэкIыштэп. Джащ фэдэу IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэурэ тильэкъэгъухэр езыгъэджэшт нэбгыритIу федеральнэ бюджетым къыхэкIырэ мылькы пэуагъахъэзэ агъэкIошт, IэкIыб хэгъэгъухэм къарыкIыгъэ нэбгыритIу Адыгеим шырагъэджэшт, ядэжъ агъэзэжъмэ, адыгабзэри урысыбзэри щарагъэшIэнхэ алъэкIынуу. Джащ фэдэу адыгэ культурэм епхыгъэ шIэнэгъэхэри арагъэгъотыщтых.

НэмыкI шысэхэри ыгъэфедзэ, тильэкъэгъухэу IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм зэпхыныгъэу адытиIэхэм, ахэм апае Адыгеим шашлагъэхэм ыкIи шызэшIуахыштхэм Общественнэ едэлунхэм ахэлэжыагъэхэр ащигъэгъозагъэх, джыркIэ пэрыоху хъурэ лъэныкьохэм къашыуцугъ, ыпкIэ кэгъушылагъэхэм хэгъэуэфыкIыгъэ лъэныкьохэу зыдыригъаштэхэрэми ягугъу къышIыгъ.

Нэужым тиупчIи джэуап къыритыжыгъ. Ар фэгъэгъыгъагъ Грузием кыкIыгъэ тележурналистхэм Къэралыгъо Думэм идепутатэу Сергей Марковым дашыгъэ зэдэгъушIэгъум адыгэхэр ащ зэрэщышъахIугъэхэм ыкIи ащ пае Общественнэ палатэм хэлэжыагъэхэм апащхъэ зыщыумысжыгъыгъэу къэбар зэрэзэхъыгъэм. Аскэр къызэриуагъэмкIэ, а къэбарыр шыпкъэ. Ау адыгэ лъэпкъыр ыумысынэу гухэлъ гори имылагъэу, телевидением къыщекIокIрэ роликыр монтаж фэдэу агъэспыгъэу къариуагъ.

ИкIэухым Аскэр къызэриуагъэмкIэ, Общественнэ едэлунхэм ашаштгъэ Рекомендациехэр зифэшъомэ къэралыгъо хэбзэ органхэм алъагъэлэсыщтых.

Ащ къызэриуагъэмкIэ, купышхохэр къарыкIыгъагъэх Темыр Осетием—Аланием, Дагъыстаным, нэмыкI республикэхэм. Джащ фэдэу Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым къарыкIыгъэхэр шылагъэх. Пхъашэу, тарихым ипIэу чыжъэхэм къашыублагъэу Иофыгъо зэфэшхъафхэр, агъэнэфэгъэ темэм дэхыхэзэ, къэзылэтыгъэхэр къахэкIыгъэх. НахьыбэмкIэ ахэр шыкIагъэу, мышлагъэу шылэхэр арых къызыщыуцугъыгъэхэр. Ащ пае общественнэ едэлунхэр зезыщэгъэхэ Максим Шевченкэм, ары УФ-м и Общественнэ палатэ общественнэ зэдэгъушы-Иэнырмэ гражданскэ обществэмрэ Кавказым хэхъоныгъэ щягъэшIыгъэнымкIэ рабочэ купэу агъэнэфэгъэм ипащэр, темэм текIыгъэхэр къызэпигъэхэу бэрэ къыхэкIыгъ. Къэгъушылагъэх УФ-м и журналистхэм я Союз СМИ-м иэтнокыныгъохэмкIэ Гупчэу шызэхэщагъэм ипрезидентэу Къушъэ Сулыет, филологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу, РАН-м и Къэбэртэе-Бэлыкъар Научнэ Гупчэ ИофшIэу

Хъаглошъэ Мадинэ, Урысыем ифедеральнэ лъэпкъ-культурэ автономие ипрезидентэу Охътэ Александр, нэмыкIыбэр.

— Сэри Адыгэ Республикэм ыцIэкIэ Общественнэ едэлунхэм ахэлэжыагъэхэм апащхъэ сыкышыгушылагъ, — къытиуагъ Аскэр. — ЗыцIэ къеслауагъэхэм ыкIи нэмыкIхэм къауагъэхэм ащышыбэмэ адезгъаштэзэ, мышлагъэу къэнагъэхэм ягугъу шыгъэным имызакъоу, тильэкпкъ хэгъэгъухэр IэкIыб къэралыгъохэм зэрэщышIуахыгъэхэри хэгъэуэфыкIыгъэнхэ зэрэфар къыхэкIэгъэщыгъ. ГушIэм пае, аужырэ ильэси 130-м къыкIоцI тильэкпкъэгъухэр IэкIыб къэралыгъохэм зэрэщыпсэухэрэм ехьыллагъэу зи тшIахэщтыгъэп Iломи хъунэу шытыгъ, хэгъэгъушхор зэрэзэфэшIыгъагъэм ыпкъ кыкIэу. Арышъ, УрысыякIэм ильэханэ ашлагъэхэри зыщыбгъэгъушхэ хъуштэп.

КъызэриуагъэмкIэ, тильэкпкъэгъухэу IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэухэрэм апае федеральнэ гупчэр ялэпылэгъоу тиреспубликэ шызэшIохыгъэ хъугъэ лъэны-

кьохэм къаегушылагъ, шысэхэмкIэ ахэр нафэ къышIыгъэх. ГушIым пае, IэкIыб хэгъэгъухэм ащыпсэурэ тильэкпкъэгъухэр тиреспубликэ къэкIонхэ, тэ тахэхан тлэкIэу зэрэхъугъэр, Урысыем и Президент и УказкIэ Косовэ шыкIоштыгъэ заом къыхащыжъхэ адыгэхэр тиреспубликэ къызэрашъэжыгъэхэр, унэхэр афашIхи къоджакIэ зэрафагъэлсыгъэр, унэ зышIынэу фаехэм чIыгу Iахэхэр зэраратыгъэхэр политикэшIум димыштэу пфэлоштэп. Бзэ зытIуш зышIэхэу тиреспубликэ къэкIожыхэрэм урысыбзэри алэ кырагъэхан зэралъэкIырэр пстэуми январылэгъу. ДжыркIэ а Иофыр къызэрыкIоу шымытми, кыныбэ къыпыкIэу къыхэкIми, вид на жительство къалахын, гражданствэ къыдахын алъэкIы. КъэкIожыгъэхэр чIыпIэм егъэсэжыгъэнхэм фэгъэгъэ Гупчэу къызэлауахыгъэм бюджет мылькыкIэ ИофэшIэ. ДжыркIэ лъэкIэу илэр тызэрэфарэм лъыкIэмыхъэрэми, къэкIожы зышIоигъохэм апае Иофыгъо гъэнэфагъэхэр ащ шызэрэхъэх. **Урысые законодатель-**

Черкесхэр къэтэщэжъха, ахэкIокIэжъха?

Джары гъхъэу фишIыгъэр Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм шызэхэщэгъэ Общественнэ движениеу «Хасэм» итхьаматэ игуадзэу Шыхъо Замир Общественнэ едэлунхэм докладэу къащишIыгъэм. Слайдхэр ыгъэфедэхэзэ, къызэрэуэгъонгъэхэм ащ къафилоагъ, къаригъэлъэгъугъ тильэкпкъэгъухэу IэкIыб къэралхэм ащыпсэухэрэр ячIыгужъ къэщэжыгъэнхэм епхыгъэ кыныгъохэм еплъыкIэу афыриIэр.

Урысые пачыхъагъэм жъалымыгъэу зэрихъагъэм ыпкъ кыкIэу черкес лъэпкъым ипроценти 10 нахьыбэ чIыпIэм кымынэжъэу, адрэхэм ячIыгу абгынэн фаеу зэрэхъуагъэмкIэ кыубли, непэ IэкIыб къэралыгъо 50 фэдызым тильэкпкъэгъухэр зэрэщыпсэухэрэр ыкIи япчъагъэкIэ миллион пчъагъэ зэрэхъухэрэр нэрылэгъу къышIыгъ. КъызэриуагъэмкIэ, Тыркуем нэбгырэ 7000000, Сирием — 200 000, Иорданием — 130 000-рэ, Евросоюзым хэхэрэ хэгъэгъухэм — 150 000-рэ, Иракым — 40 000, Ливием — 30 000, Темыр Америкэм — 30 000, Азием — 10 000,

нэмыкI къэралыгъохэм нэбгырэ 100 000 фэдыз ащэпсэу. Ащ къыкIэлъыкIоу къылуагъ бэмышIэу зэхэщэгъэ Темыр-Кавказ федеральнэ шъолырым джыри зэ черкесхэр хэгъэгъу кIоцIым шызэкIэрычыгъэхэ зэришIыгъэр ыкIи ащ уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр.

СССР-р шымылэжъ зыхъугъэм къышыублагъэу тильэкпкъэгъухэр къэщэжыгъэнхэм зэхьокIыныгъэхэр фэхъугъэх нахь мышIэми, шыфхэм лъэлоу къашIыхэрэм федеральнэ гупчэм икъу фэдызэу уасэ афишIыгъэп. Ильэс 20 хъугъэу къызыкIэлъэлухэрэ лъыныкьохэм хабзэм ильэгэпIэ пстэури икъоу зэримыгъэгумэкIыгъэм IэкIыб хэгъэгъухэм ащыпсэурэ тильэкпкъэгъухэм гумэкIыгъохэр къазэрахильхъагъэр хигъэуэфыкIыгъ. Ащ зэрэтетыр хэплъэгъонэу шытыгъ 2011-рэ ильэсым жъоныгъуакIэм и 21-м тыдэкIи шыкIогъэ шыгъо мафэм.

ИсплъыкIэхэр къылуатэхэзэ, Шыхъо Замир черкесхэр яижырэ чIыгужъ къэщэжыгъэнхэр непэ Урысыем ищыкIэгъэ

шыпкъэу зыкIилытэрэм къышыуцугъ. Социальнэ-экономикэ лъэныкьом къытегушылэгъэ, кылуагъ ахэр къызэрэщэжыгъэхэрэм дыкIыгъоу Урысыем IэкIыб хэгъэгъу мылькыри нахьыбэу къызэрихъащтыр, IэпIэсэныгъэ зыхэлъ кадрэхэр нахьыбэ зэрэхъуштхэр, демографии лъэныкьомкIэ ишIуагъэ къызэрэкIоштыр, IэкIыб хэгъэгъухэм ащагъэфедэхэрэ ИофшIэкIэшIухэри къызэрэзыхахыштхэр. Джащ фэдэу общественнэ-политическэ ыкIи моральнэ-этическэ лъэныкьохэмкIи тильэкпкъэгъухэр къэщэжыгъэнхэм шIуагъэу пылъхэм къаегушылагъ.

Игушылэ лыигъэкIуатэзэ, Общественнэ едэлунхэм ахэлэжыагъэхэм аналэ тыраригъэдзагъ мы лъэхъаным Къэралыгъо Думэм фэкIорэ предложение куп черкес общественнэ организациехэм зэрагъэхъазырырэм. Ар къашыуцугъ зэкIэрычыгъэ хъугъэ черкес лъэпкъыр зы шIыжыгъэнымкIэ хабзэм зэрихъан фаеу ылыгъэрэ лъэныкьохэм ыкIи кыныгъоу шылэхэр дэгъэзыхъыгъэнхэмкIэ хэпшIыкIэу зы-

шIуагъэ къэкIоштхэм. Ахэр зэхэушъхъафыкIыгъэ купих хъуштыгъэх. Апэрэ чIыпIэм ыгъэуцугъ зэкIэ черкесхэу (адыгэхэу) IэкIыб хэгъэгъухэм ащыпсэухэрэр Урысые Федерацием ихэгъэгъогъухэу лытэгъэнхэр. ИщыкIэгъэ шыпкъэу ылытагъ черкесхэм вид на жительство ятыгъэныр къызэрыкIо шIыкIэм тетэу гъэспыгъэныр. Джащ фэдэу къэзыгъэгъэжы зышIоигъо черкесхэм къафыкьокIырэ нэмыкI кыныгъохэр дэгъэзыхъыгъэнхэм фэшI зэшIохыгъэн фаеу ылыгъэрэ нэмыкI лъэныкьохэми къашыуцугъ.

Зэфагъэ хэлъэу къэпIон хъумэ, Шыхъо Замир къылуагъэхэм зыдемыгъэштэн ахэлъыгъэм. Хабзэм пэуцужыгъэп, мыхъун риоллагъэп, чэтэжыгъэ нэшанэ хэлъыгъэм. ЗэкIэри зэгъэкIугъэу, УрысыемкIи къэзыгъэгъэжы зышIоигъохэмкIи фэдэу зэрэгъэспыгъэшттым тетэу зытегушIыгъэхэ темэм еплъыкIэу фыриIэр къырилотыкIыгъ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Шъэчэ меджлисыр зызэхашагъэр илъэси 150-рэ хъугъэ

1861-рэ илъэсым мэкъуогъум и 13-м Шъэчэ икIэи шы-зэрэуогъоигъагъ адыгэхэмрэ убыххэмрэ ялыкIохэм язэфэс. Мыщ шырахъухъагъ зэхашэнэу Пшызэ илэгъо-чыгъо исхэм я «Национальнэ Совет» исоюз. Союзыр зэришэнэу меджлисэу (правительственнэ гупчэ) нэбгырэ 15-у зэхэтым цIэу фашыгъагъэр — «Шъхъафит зэфэ-сышху». Меджлисым краир округ 12-у ыгощыгъ, округ пэпчэ муфтий, къадый, мухътар (старшина) афигъэнэфагъ. КъушъхъэчIэсхэм зэхашэгъэ правительствэм рихъухъагъ яшъхъафитыныгъэ къаухъумэ-жыныу ыкIи ащ пае цIыфхэр къыхэщыгъэнхэу. Урысыеу къушъхъэчIэсхэм яшъхъафитыныгъэ атезыхырэ пыщы-тышъунхэмкIэ яшIуагъэ къарагъэкIынэу Тыркуем, къохъэпIэ къэралыгъохэм яIэ-пылэгъу шыгугъыхэу зафагъэ зэгъагъ. Ау ащ зи ишIуагъэ къэкIуагъэп, узыщыгугъын Iэпылэгъу IэкIыбым къыкIэу адыгэхэм къаIукагъэп.

КъушъхъэчIэсхэм ятхъа-мыкIагъо ежхэм зэшIуахынэу чIыпIэ радзагъэх, анахъ дзэш-хоу Европэм итыгъэм имы-кIочIэгъоу пэIуадзэгъагъ. Ащ къыхэкIыкIэ, ащ буж кIэкIэу итхэу къээзкъыдзэхэм ахъун-кIэжыштыгъэ.

Заом иаужырэ илъэсхэм къагъэшпынкъэжыгъ чIыгу техын, псэупIэ зепхъон гухэлъ мэхъаджэу пачыхъэми, ащ къыдеушъэкIырэ купми, генерал лъыгъачхэмми зыда-Iыгъыгъэм пэуцукъырэ адыгэ лъэпкъым зыфэдэ къэмыхъугъэ гугъэу хэлъыр зэрэгъунэнчър. Шъхъафитыныгъэм игушъхъэ кIуачIэ илэшIугъэ илъэсишъэ пчъагъэм зыпкъырызыщэгъэ лъэпкъыр зэтэпIэжэныр зэрэмыпсынкIэр пачыхъэми, идзэ зепхъуакIуи къагурыIо-гъагъ.

Меджлисэу «Великий меджлис вольности черкесской» зыфиIощтыгъэм изэфэс ЯтIонэрэ Александр икIэкIон тэфэу зэхашэгъэ. Ащ рихъухъагъэ зымэ зэкIэм анахъ шIокIыпIэ зымыIагъэр заом икIэгъэуцунрэ Черкесиерэ Урысыерэ зэдырIэшт зэфыщытыкIэхэмрэ. Меджлисым изэхэщэнрэ пачыхъэм икIэкIонрэ ау сыдми зэтэфэгъагъэу пIоныр тэрэзыIоп. Мыхэм язэтэфэн адыгэ дзэкIолIхэм рапхы-щтыгъэ заом икIокIэщтыр. Сыда пIомэ ыпэкIэ ар зэхашIэгъахэу шытыгъ. Ащ анахъэу уезыгъэгупшысэрэр меджли-сым изэхэтыкI, къызэмып-лэкIэу Iоф ышIэнэу зэрэгъэп-сыгъагъэр, Iофэу зэшIуихыштыгъэ заор нахъ псынкIэу зэраухы-щтыр къызэрэдалыгъэщтыгъэр ары. Джары Тамань къэкIощт пачыхъэм IукIэгъэ делегатхэм кIагъэтхы ашIоигъуагъэу

меджлисым рихъухъэгъэ Iофы-гъохэр. ЯтIонэрэ Александр зыхырэ ащ фэдиизэу шIо-гъэшIэгъоныгъэп. Ары па-кIошъ, зэлукIэгъэ лъэны-къуитIум Iофышхоу яIагъэр зыфыхыштыгъэр адыгэхэр Урысыем зэрэгъащтхэм уехъырэхъышъжыныу зэрэ-щымытыр арыгъэ. Ежъ ады-гэхэм ацIэкIэ зэлукIэгъум хэ-лэжъэгъэ делегатмэ пачы-хъэм фагъэуцугъэ хэкIыпIэм къызэрэдилыгъэщтыгъэмкIэ, хыIушъом шыпсэурэ адыгэхэр

Меджлисыр ау сыдми ады-гэмэ агу къэкIыгъэ пае е Къы-рым заом (1853 — 57 илъ.) хэ-лэжъэгъэ хэгъэгухэм анаIэ къы-зытырагъэдзэнэу арыгъэп зы-фызэхашэгъагъэр. Мыщ изэхэ-щэни, изешэни, игугъу зэра-шIыштым ямэхъанэ иныгъэ: апэрэмкIэ, КъокIыпIэ Кавка-зым Шамилэ Барятинскэм гъэ-рэу зызыщыретым (1859 илъ.) ащ егъэпшагъэу инаибэу Мы-хъамэт-Амин Iашэр ыгъэтIы-лы, урысыдзэмэ зызаретым, зэо стратегическэ нэшанэхэр

УИЛЪАХЪЭ ЦЕПЛЪЭУ, УЩЫСМЭ...

агъэкошынхэу ауж къимы-хъанхэу ыкIи заор агъэуцужыныу ары. Пачыхъэм ар къафидагъэп ыкIи зэкIэми якъушъхъэхэр къаригъэбгынэ-нышъ, Пшызэ шъолъыр лъхъанчэм итемэнылэхэм е Тыркуем кошынхэу къафигъэ-пытагъ. Мы зэлукIэгъур ары адыгэхэр зыдыфыштыгъэр пачыхъэм кIэгъэтхыгъэу къы-зыхигъэщыгъэр. Ащ къыпаIо, Къырым заор аухыгъэ къо-дыеу, 1957-рэ илъэсым ащ игугъу къышIыгъагъ кавка-зыдзэу Барятинскэр зипащэм иштаб илэшъхъэтэгъу Миллоти-ным зигугъу къышIыгъагъэу, ау сыдми зыщыфIуатэкIэ ге-нералэу, тарихъ шIэныгъэ-лэжъэу Фадеевым а гухэлъы-мэ къахипхъотыгъа: «Урысы-ем ищыкIагъэр Кавказ шыпсэ-ухэрэр арэп, ежъ Кавказыр ары нахъ».

шIэхэу зэблэхъугъэ хъугъагъэх. КъокIыпIэ Кавказым щызэ-ощтыгъэ дзэхэу нэбгырэ мин шIишым ехъу зыхэтыгъэ-хэмрэ нэбгырэ минишъэм ехъурэ къээзкъыдзэрэ адыгэ-хэм къапаIуадзагъ. Евро-пэм ащ фэдиизыдзэ иIэу зы къэралыгъо итыгъэп ащы-гъум.

ЯтIонэрэмкIэ, урыс пачы-хъэм Къырым заом губгъэнэу хихыгъэмрэ Кавказ къышчыдэ-мышхурэ текIоныгъэ «псын-кIэмрэ» зэригъэнэгъоджэнхэ амалхэр ылэ нахъ къыхагъэхэу зыщыгугъыжыштыгъэ, дзэхэ-ми ахэм лъыпсэу агъачъэрэм гурышэкIэ адезыгъаштэрэми ягугъэмэ зыкъалэтыгъ. Кавказ афэмыштэмэ, зэрэзэхакъутэ-щтым, щыпсэухэрэм лъэпкъ-гъэкIод, илэшэнич заор ада-шыным иаамалхэр нахъ къэ-лэгъуагъэх.

ЯщэнэрэмкIэ, ащ дакIоу мош фэдиизэу улэшыгъэ кIуа-чIэу зы чIыпIэ игугъоагъэм, зы лъэныкъо пхырихыныр нахъ Iэрыфэгъу хъугъэ. Меджлисым рихъухъэгъэ дзэ угъоикIэу унэгъуишъэ пэпчэ нэбгыритф зэоным фэмыгъэсагъэу, фыте-мыгъэпсыхъагъэу къыхэщы-гъэным зыкIи уигъэрэзэнэу щытыжыгъэп. Улэшыгъэ кIуа-чIэу заом ихабзэхэмрэ иустав-рэ атегъэпсыкIыгъэм ошIэ-дэ-мышIэ тебанэрэ псынкIэ те-лэдэ-техъушъутыркIэ шабэ-кIэ орэ Iашэмэ, топмэ уапэуцужыным игъо икIыгъагъ.

ЯплIэнэрэмкIэ, лъэныкъуи-тIоу заокIэ зэпэгъокIыгъэмэ язэу зихахы ыгъэгущхорэмрэ, зихэкI ыгъэгукIаерэмрэ къызы-щылэгъон зэман бгъуитIур ифэгъагъ. Адыгэмэ сыд фэди-зэу ягушхуагъэу, ащ ягъогу

бэрэ афызэлуйыхыгъэми, зыхэ-мышхорэм зэрэхэкIырэм уехъы-рэхъышъжыныу щытыгъэп.

ЯтфэнэрэмкIэ, урысые къэ-ралыгъом икIоцI Iофыгъохэр къэпсынкIэнхэм, крепостной зэфыщытыкIэу хэгъэгум фэ-мыIэтыжышъурэм имашIо кIэпщэ тIэкIукIэ зэхэгъэнэ-жыгъэным игугъэ зыхигъотэ-жыштыгъэ. Пачыхъэм, икIо-тэгъумэ ямыдIоу зэригъэкIурэ крепостничествэм игъэкIодын къушъхъэчIэсэмэ къатырахышты чIыгумкIэ яамалхэм къахэ-хъонэу ежэщтыгъэх, лэжъэкIо жугъэмэ сыд къыхъулIэщтми, къапыщылъыр нахъ тхъагъоу агурыIощтыгъэ. Къээзкъыдзэу Кавказ икIэунэкIынкIэ ышъэ икIыным нэсэу зытэкI къэзы-мыгъэнагъэм иIофхэр лъэ-ныкъо пстэумкIи дэигъэхэп, чIыгурэ псэупIэрэ къазэраты-ратакIощтыгъэм имызакъоу, дзэхэщэнымкIэ, гъунэпкIэ къэгъэгъунэнымкIэ пачы-хъагъум, тетыгъом фэлажъэ-щтыгъэх, фэчырэщтыгъэх.

ЯхэнэрэмкIэ, илъэси 150-рэ къызэханэмэ, кIосэжызызэ, ау аужырэ илъэс 35-м зэпыуи, зэ-пычи зымыIэу заом пэIутыгъэ адыгэ лъэпкъым илъэкIкIи, ицIыфышъхъэки, имыткIуки ащ нахъыбэ фэмышъэчыным нэсыгъагъ. Ежъ лъэпкъым изы-кIыныгъи лъэшэу къеIыхы-гъагъ, зэгурымыIоныгъэм иегъэшхуи къаIоштыгъэ.

Ар нэрылэгъу шъыпкъэу къышIыгъагъ меджлисыр зы-зэхашагъэм ыужырэ илъэ-сым пачыхъэу ЯтIонэрэ Алек-сандр Новосвободнэ шъофым къызэкIом. Адыгэ зэуакIохэу дзэкIолI минитф фэдиизэу убых дзэпащэу — меджлисым ит-хъаматэу Бэрэздж Джыран-дыкъо-хъаджэр зипащэр па-чыхъэм шъофым къышъежэ-щтыгъэ.

(ИкIэух я 12-рэ нэкIуб. ит).

Хэплъэгъуаш дьылутиэнатэр

Фызытеувылэ, лэпккэ насыпыншэ, фи акъыл фихъэж, фегупсыс дэр нэхрэ куэдккэ нэхлэ лъэщым дыпэлъэщынрэ дыпэмылъэщынрэ, ди шхьэр хэдвмы гъалъхьэ, фызчэнджжш мыл хасэм кыриххэлэхэр, ди лэпккыым кылтэлэса шынагъуэр зышхьэщыгта зырыхунум и унафэр фшлы. Къурлэным сытелэбзурэ псом япэ тхьэ слуншэ унафэр захуэмэ, цыхур зыгъэжакъуэу хьэгъапхьэхэм ар ящыхъамэнккэ — си псэр пытыху, лбы тклуэпс къзысщлэмынжыху. Ауэ сыны-волъэлэу, кыхьлыхь зывмышлэ, шынагъуэр кыгъытхьэщыхьаклэщ, зэман дилэжкым. Ди зэман мащлэр кэздвгъэгъэсэбэл, псоми кыгъытхьэлэн Луху иклэщылплккэ длэжын папшлэ. Зыщывмыгъэгъупшэ зырызгурымылуэм кы-хэкккэ кьэрал куэд зырыхэлуджар, фигу ивгъэлэ лэпккэ псо дэнэ кэзна, уеблэмэ унагъуэ кълэуэри, унафэшлэ лущ ямылэмэ, я къуар кулэщлурэ, зырунэхьур...

(ИкIуух. Я 4-рэ нэкIуб.
кыищесъэ).

Пачыхьэу ЯтIонэрэ Алесандр иIумэтхэмрэ ишхьэ-ухьумаIохэмрэ кIыгъухэм гъогу рати, урыс пачыхьэр нэбгырэ минитф уIэшыгъадзэм ыпашхьэ кыиуцагъ. Сэлам къарихи, шхьэклафэ зыфишырэ ипэуцугъом апашхьэ кыишиIуагъ чыпIитIукIэ мэшIоку гъогу Новороссийскэрэ ТIуапсэрэ якIуалIэу ышIынхэу, ащ ифэшъуашэкIэ зипсэупIэ тefэхэрэр лыигъэ-кIотэнхэу, зыми зэрар имыIэнэу кыыгъэгугъагъэх... Къыкигъэтхыгъ ащ кымыубыгъэхэмэ, пачыхьэм игушыIэ зэрэпытэщтыр, къемыдIуэхэмэ кIочIэ зэпэуцукIэ зэратырихьаштыр. Пачыхьэм игушыIэ пидзагъэу апэу кыгушыIагъэр бжъэдыгъу пщытхьаматэу ХьаджэмыкIо Алкъэс. Лыжъ хэкIотэгъагъ, гъэсэгъагъэ, Iушыгъэ. «Тиамалхэм узахап-лэкIэ зи хэкIыпIэ хэплэгъо-жырэп, — ыIуагъ ащ. — Пачыхьэр ыIуагъэм епIыжы хабзэпышъ, игушыIэ ыгъэцкIэшт. Непэ тызэгуремыIомэ, заом джыри зиушхушт, тызэрэ-пэмыуцужышъуцтыми игъу-нэхэр лъэгъугъоежхэп. Iэдэб кыызхэтэгъугъагъафи тежъу-гъэдэлъу, зи мыхъуми лъэпкъэу тыкъэнэжын: етэгъугъэт зыфаер, ттырихыным ыпэ». Ащ ыуж гушыIэр аIихыгъ Шыужыекъо Цыекъо. Ар Iыгузыгъэщтыгъ, куп ыгъэдэ-IонымкIи сэнауц дэгъу хэ-лыгъ, Iы цэкуагъэп, ыIорэми епIыжышътыгъэп. Хьаджэ-мыкIом имыфэшъуашэми, ащ игушыIэхэмкIэ Цыекъом ыумысыгъ, моц фэдиз илъэс пчъагъэм илъэпкъэ зезыпхъуа-гъэу, зыгъэкIодыгъэу, янэ ибы-дзыщэ кыдыритыгъэ чIыгур тезыхырэ уешIунэу амали Iээгъуи зэримыIэр кыиуагъ. «Пачыхьэм тигъэштгэнэу арымэ кызкIэкIуагъэр, зи Iоф иIа-гъэп. ТичIыгу кушъэ щытфа-шIыгъагъэмэ, ищыкIагъэмэ, джы къэхалъэ тфэрэхъу», — джары ащ теубытагъэ хэлъэу къариIуагъэр.

Нэбгырэ минитфыр къэуа-гъэм фэдэу кыызэрэгъэбырсы-рыгъ, пачыхьэр кIыфы къэ-хъугъ. Ащ шIэхэу Шыужы-екъом гу Iыти, ыIэ кыиIэтыгъ ыкIи зэкIэ зи мыхъугъахэм фэдэу Iэсэжыгъэх. Цыекъо пачыхьэм фэгъэзагъэу кыи-Iуагъ: «Непэ моц фэдэ къэра-лыгъошхом ипашэ тыхьакIэ, адыгэмэ егъашIэм хьакIэм лъытэныгъэ фашIыгъ. Ори утихьакIэшъ, узэмыхьэрэхьы-шъщтыр зы шхьац нальи зэрэчIэмынэщтыр ары, ау уиIуагъэкIэ кыибдатштэ-рэп».

УИЛЪАХЪЭ

УЕПЛЪЭУ УЩЫСМЭ...

ЗэлукIэр зезыщэрэ Джыран-дыкIо Хьаджэм пачыхьэм ме-морандум IэкиIлхьагъ, итха-гъэми кIэкIэу игугъу кыи-шIыжыгъ: уидзэхэр зэкIэошэ-жыыхэшъ, адыгэ чIыгур кы-огъэунэкIы, тшъхьэ тыфитэу егъашIэм Тхьэм тфыихыгъэ шхьафитныгъэр тилэу, тидин, тидинэу, тыхэбзэ-бзыпхьэхэр зытетыгъэм тетхэу тыбгъэпсэ-унэу гушыIэ къэптымэ, тыхьа-зыр Урысыем тыкыыхьанэу.

КупитIур зэгурьIуагъэп, пачыхьэм игухэлхэр къэ-тIэсхьагъэх. Апэу шъофым иугъоегъэ дзэшхор зэбгыры-кIоти кыызэрэдыгъэхьагъэм фэдэ къабзэу дзэр зэкъоуи,

пачыхьэмрэ кIыгъухэмрэ ягъогу техьажыгъэх.

Заор окIофэ, зауhyгъэм кыи-уж лIэшIэгъурэ ныкIорэ зы-тешIэжыгъэм бгъуитIум язэу «хэта зиIо-зишIэхэр нахь тэрэ-зыгъэр?» Iлоу упчIэ бгъэуцу-ныр, ащкIэ зыгорэхэр бгъэмы-сэнхэр тэрэзэп, тарихьым име-тодологии диштэрэп. Хъугъэм-рэ шIагъэмрэ, ащ ауж охъта-бэ блэкIыгъэ зыхьукIэ, шъып-къэр нахь къэгъотыгъуае мэхъу, тарихьым инэкIубгъо-хэр зыгъэушIоркыыхэрэми ахэхъо. Ар анахъэу зыфэма-хэр лъэпкъэ цыфышхьэ ма-кIэу, ау зитарихь шIум ебэ-кIэу ер къэзыхыгъэ лъэп-

кыым ехьыIагъэ зыхьукIэ. Ащ лъэшэу хэти фэсакъын фае. Джары непэ узэригъэгупшы-сэрэр Шъачэ илъэси 150-кIэ узэкIэIэбэжымы щызэхашэ-гъэгъэ зэфэсэу къэнэжыгъэ илъэсхэм заом имашIо хэмы-стыхьэхэу къэралыгъо ашIы зышашIоигъуагъэм. Непэ зекIорэ гурыIокIэ уасэхэмкIэ ахэм ятэрэзыгъэрэ, ямытэрэ-зыгъэрэ уасэ ятыгъошIоп. Ащ кыиубытагъэр зэкIэ зэхэ-щакIомэ къащегъэжыагъэу зыфэбэнагъэр шхьаджы-шхьэхэ ихэхыжыын къоды-еп, илъэпкъэ кыипэтэджырэ е-кыидэтэджырэ Iофыгъохэм язэгъэпэшын.

БлэкIыгъэм уасэ фэшIы-ным пае, Шъэчэ меджлисым икъежъакIэ, иихъухьакIэ, изехьакIэ зы мэфэ, мэзэ е-ильэс Iофхэу щыгъхэп. Хэсэ зэ-фэсхэу меджлисым ыпэкIэ кIуагъэмэ а упчIэр мымакIэуи кышашIэтыгъ, Щамилэ иаужырэ наибэу Мухьамэд Амин бэрэ кырихьыжыгъэ Iофыгъуагъэх: сыд фэдэ шIыкIэми, адыгэмэ ашхьэ икъэухъумэнкIэ унэ-гъуишгъэмэ унэгъуитф ахэ-щыгъэу мехкэмэ егъэджэпIэ-угъоиплэхэр кызыIухыгъэнхэр, лъэпкъэгу пэпч кыиубытэу къэралыгъо хэбзэ зэтешIы-кIыгъэ (вертикаль) зэрамыIэм ифэшъуашэкIэ мы Iофхэр мымакIэу къэтэджышътыгъэх. Ау сыд фэдизэу адыгэ Iофмэ-япхыгъэу «орэд къафалъа-гъэми», восточнэ упчIэу Париж-щырахъухьагъэми, ащ нэ-мыкIырэ нэшIукIэ адыгэхэр зэрагъэплъынхэм пылгыгъэмэ къадэхъугъи щыIэп, «къадэхъ-уным фэбанэщтыгъэх е фэла-жэщтыгъэх» пIоныри гъэ-лъэшыгъаIо мэхъу. Джыри-мары илъэси 150-рэ зытешIэ-жыгъэ меджлисым пхыра-щыгъэгъэ гупшысэхэм икъоу тильэпкъэ алыплъэрэп, адэ-лажырэп. Ащ пфэмыхьукIэ урегъэгупшысэ дунаим тет-спортсменхэу кIымэфэ джэ-гунхэм зафэзыгъэхьазырхэ-рэм язэнэкъокъу егъэшIэрэ адыгэ чIыгужыым щыкIошт-ми, зыцIэ епIон амал зэремы-усэхэрэм. **Адыгэ лъэпкыым илъэпсэгъэкIод зао зыщау-хыгъэ Къобадэ шхьагъэу аужырэ шхонч омакъэр зыщыIэсагъэм ищыкIагъэба чIыдэлъф лъэпкыжыым исимволикэ, узэзыгъэгупшы-сэн Iэпэщысэхэр къэгъэ-лъэгъогъэнхэр?** Къэралы-гъом иятIонэрэшхьэу, ау джыри апэрэшхьэ хъужы-ным щыгугъырэм мы чIы-пIэм грекхэр, ермэлхэр арых-исыгъэр ыIоу, ащ нахь хэ-шIыкI фызымыIэу, фыриIэн-кIи фэмыем фэбгъэгъунэу щыта? Къыдгос краим ипашэ-сыд ащ риIона тильэпкъэ зы-гъэкIодыгъэхэ генерал лъы-гъачьэхэм ясаугъэтхэр егъэ-уцужьэхкIэ, краим игимн хэлъ-гушыIэ мышыгъэм джыри заом игъозымэ зэрэкIэхъопсыхэрэр кыегъэлыагъоми. Меджлисым илъэхъани, ащ ыпэкIи зэрэздэ-тымыштэрэм кIуапIэ кыититы-рэп, ащ нахь лъэхъэшхо ухэ-ми уилъэпкъэ кыитемыфэнкIэ Тхьэм елъэлъу.

ЕМЫЖ Руслъан.

Тинепэрэ гъэзет кыидэ-кIыгъо щыдгъэфедэгъэхэ сурэтхэр шIэныгъэлэжъэу Едыдэж Бэтрай ихъарзынэц кыыхэтхыгъэх.

Непи исэнэхъат фэшъыпкъ

ХБАУДЭКЪО Шыхьамыз.

ГУРЫТ еджапӀэр кызе-ухым, колхозым щылӀжъагъ. Ащ ыужым МыекӀопэ мэкъу-мэщ техникумым чӀэхъагъагъ, ау ар кыуыхыгъэп, Адыгэ кӀэ-ралыгъо кӀэлӀэгъэджэ институтым 1962 — 1967-рэ илъэсхэм щеджагъ, кыуыхыгъ. Ытхыхэррэр 1960-рэ илъэсым кыщегъжъагъэу кыыхуыттыгъэх.

1967 — 1977-рэ илъэсхэм Адыгэ хэкум телевидениемрэ радиомрэкӀэ икомитет иредакторыгъ.

1979-рэ илъэсым Москва М. Горькэм ыцӀэ зыхъырэ литературнэ институтэу дэтым и АпшӀэрэ литературнэ курсхэр кыуыхыгъэх. Хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» иредакция иӀофышӀагъ. 1984-рэ илъэсым кыщегъжъагъэу Адыгеим итхаклохэм я Союз литературнэ упчӀжъэгъоу щыригъажьы, ыужыкӀэ пшъэдэ-кыжъ зилэ исекретарэу 1995-рэ илъэсым нэс Ӏоф ышӀагъ.

Нэхэе Руслъан литературэм фэщагъэ хъунымкӀэ анахь зишӀуагъэ кыкӀыгъэр ШъхӀэлэхъо Абу ыкӀи литкружокэу зыхэтыгъэр арых. А уахътэм иусэхэр хэку гъэзетым ыкӀи литературнэ альманахэу «Зэ-кӀошныгъэм» къарыхъэхэу рагъажьэ.

1969-рэ илъэсым иапӀэрэ поэтическэ тхылъ цыкӀу «Ма-фэр нэфылӀэм кыщегъжъэ» ылоу кыдӀэкӀыгъ, ащ усэхэм афӀэшъафэу поэмэхэу «Мы-жъосынхэр», «Тян» зыфи-лохэрэри кыдӀэхъагъэх. Хэгъэгъу зоошхом ифэмэ-бжъымэ — ичъылагъэ, игумӀкӀ, инэшхъӀ, илыуз кызыщилӀотыкӀыгъэ тхы-гъэхэр тхылъым дэтых. Лири-ческэ героим ыгу идунай шы-хъурэ-щышӀэрэр, кӀинэу зыхэ-тыр кыплӀыгъӀэгъэсымэ шӀо-игъоу авторым Ӏофышхо зэ-ришӀагъэм гу лъыотэ.

«АпӀэрэ усэр зысэтхым гъэт-хэпагъ, — еӀо Нэхайм, — чыг-шъхъапэм пысхэу бзыу цы-кӀумэ орэд къаӀоштыгъэ, чы-жъэкӀэ трактормэ амакӀэ губ-гъом кырильӀэсыкӀыштыгъ. Гъэтхэ тыгъэм зыригъэоу, гу-гъум ымытӀупщэу, ылӀэмэ амыхъыжъэу тӀанэ пчӀӀупэм Ӏусыгъ. Ащ игумӀкӀ-гукӀае сэри сшъхъэ имыкӀэу еджапӀэм сыкызыекӀыжъым дӀпкӀым сегъэкъугъэу тӀанэ джъэ сетӀы-сэхыгъ. Гум усэр кытеуагъ. ТхъапӀэрэ кӀэлэмьмрэ кӀэс-штагъ... Джа мафэм кыщегъжъагъэу сэтхэ».

Зисабынгъо-кӀэлӀэгъу зео Ӏугъо пщэсым кыхъамыщы-гъэу, зыныбжъыкӀэгъу гушшы-сэ орхэмкӀэ пкӀӀэгъэгъэ Нэхайр джауштыгъэу творчествэм фӀэ-кӀуагъ. Усаклоу ыкӀуачӀэ зэхы-уагъашӀэу апӀэрэ тхылъым по-этическэ тхылъыбэ кыкӀӀэ-лъыкӀуагъ: «Джэмакъ», «Хыб-зыухэр», «КъэкӀозэпыт», «Псыкъефэх», «ДжэныкӀо машӀу», «КосынкӀэ пльыжъ», «Гъэбжъэу ошх».

Нэхэе Руслъан ипроизведе-ниехэу я 70 — 80-рэ илъэсхэм ытхыгъэхэм лирическэ гузэ-хӀшӀэ инэу лӀэпкӀ ыкӀи лӀэкъо лъапсэм афыриӀэр, тинахъыжъ-хэм ягъэсептхыдэ дахэ, яакыл-Ӏушыгъэ ззрашӀолыкӀырэр, усаклоу ахэм ягушчыӀэ, яӀэ-дӀб зэрэосӀнчыгъэхэр кыра-ӀотыкӀых.

Зео мӀшӀо хъазабым зэтыричыгъэ чыгум ыбгъэ кыдӀэзыгъэу мэкъуогъум и 25-м, 1941-рэ илъэсым Теуцожь районым ит къуаджэу ОчӀепшы Нэхэе Руслъан кы-зыхъугъ.

Хэт сыдым фишӀэныгъа а охътэ гузӀжъо-гъум исабыӀ цыфы хъунышъ, мэкъэ шъхъэ-фит ӀзтыгъэкӀэ зыщыщ, зие адыгэм ыгу кыгушыӀыкӀыштымэ? Хэт ышӀэныгъа ащ фӀэ-диз гумӀкӀ-зэхашӀэу лӀӀпкӀым ыщӀэчыгъэр ащ иусэхэмкӀэ теубытагъэ хэлъэу кызы-рилоштыр? Хэта ащ джъым мытхъауягъэу, мыгужъыагъэу, ыпсэ хэмылӀжъыгъэр?

Хэгъэгъушхоу СССР-ми, ащ щыпсӀурэ цыф лӀӀпкӀэ зӀфӀэшъафыбэмэ зоошхор тикъэралыгъо теклоныгъэкӀэ ыухынышъ, мамырныгъэм кызызеригъэзжъыштым хэта зицыхъэ телыгъэр? Ау советскэ цыфхэр зӀкӀэ зыч-зыпчӀэгъоу зэрэзекъоуцагъэхэм, яхэгъэгъу шӀульӀэгъу зэрэиным, Чыгур ным, псэм пашӀэу кызызэрэтӀджыгъэхэм ыгъэ-лӀэшыгъэх, ялӀыгъэ гъунӀнчыагъ — кӀэ-щтагъэхэп. Джа лӀэхъан мыпсынӀкӀэм кы-хэхъухъагъ Нэхэе Руслъан.

«Сэ сызыфаер гъогупэ занкӀ»

Ныхэр мэгуэмкӀых
жыщыцу тыкӀэтӀджэ-мэ,

ДжэныкӀом имашӀо
тыпӀаӀу тыщысмэ.

Ныхэр мэгуэмкӀых
псынӀэм тшъхъэ ит-
щаемэ,

Щэ дэмылӀми, ихон-
чым игъэтырэ къат-
щэм...

«МэгуэмкӀых ны-
хэр»

Усаклоу Нэхэе Рус-
лъан ыгури ыпсӀэри и
Хэгъэгъу, Чыгур, Ныр
арых.

Сихэгъэгъу сыфӀуэс
СыпсӀу, сыгоу,
ГъэшӀэн гъэтхэ па-
сэу

Зэхэоха, моу къэдаӀу
зэ,

Сихэгъэгъу ыгу къаб-
зэ

ОсӀпсыц нӀфӀу...
«Сихэгъэгъу сыфӀуэ-
сэ»

ЦыфымкӀэ мамыр-
ныгъэм пелӀэн дышъэ
зэрӀымылӀэр зехишӀэу,
усаклоу ушъый кыит-
фешы Чыгур тыухъу-
мӀнэу:

Чыгур шӀу лӀӀэгъу,
Чыгур гъӀӀанӀэ,
ПӀэхэр хэмыхъу,
ФабӀу хэрӀл.
Чыгур гукӀэгъу,
Чыгур гугъанӀэ,
Ащ ишӀӀуӀэгъу
Угу ерӀл.
«Чыгур»

Аужырэ илъэсхэм ипоэзии
мэхъанэ купкӀымкӀи, художе-
ственнэ ӀӀпкӀӀэ-лӀӀпкӀӀагъэмкӀи
ыпӀэрэхэм атекӀы. Ахэр сбор-
никхэу усэхэр ыкӀи поэмэхэр
зыхӀтхэу «Огум инӀф», «Гъа-
шӀэм игъатх». УичӀыгу рӀэ-
хъагъэу, уихэгъэгъу гуӀсӀфӀуэ,
пса-
уныгъэ уилӀэу упсӀуным нахь

НЭХЭЕ РУСЛАН

ГъаушӀэ-
игъатх

Усэхэр, поэмэхэр

МыекӀуагъ
Адыгэ тхылъ теджапӀ
1991

тхъагъо зэрӀымылӀэр Нэхэе
Руслъан усэхэу «Оры анахь
зафӀэр», «Мамыр джэмакъ»,
«Чыгур», «Сыд насыпа
узылӀыхъурэр?», «Сихэгъэ-
гу» зыфилохэрэм ащыкӀигъэт-
хыгъ.

Сихэгъэгъоу къушхъафыр,
Сихэгъэгъоу мӀз шхъуан-
тӀэр,
Зыпсыхъохэр къаргъоу чӀ-
фыр,

Зишъофхэр шъоу матӀэр,
Оры, Оры анахь фабӀу
Чыгуи, цыфы кӀэзгъӀн-
фырӀэр.

Оры, Оры анахь зафӀу

ЗӀкӀошныгъэр кӀэ-
зыӀэтырӀэр.

«Оры анахь зафӀэр»

Ошъогу къаргъом,
чыгу гъӀӀӀжъум, щы-
ӀӀкӀӀэ тынчым анахь
тын лъанӀэ усаклоу
щылӀп, ахэм апишын
гушӀуагъуи кӀэхъу-
штытӀ.

Чыгур ныбжъы
тыгъэм езыщыгъӀ,
ПӀӀэхэр текӀмэ,
ЫлӀэхэр фещӀи.

Тыгъэм инӀзбыйхэр
зӀкӀихъагъӀ —

Чыгур ылӀгушъо
щегъоуи.

Псэм кӀежъапӀэ фӀэ-
хъурэ Ным иобраз
игъӀӀотыгъэу, зегъэ-
ушъомбгъугъэу, гушчыӀэ
фабӀэр гушчыӀэ шъабӀэ-
рэ — ныдӀӀыфӀбзэм
хэтыр зӀкӀӀэ тхыпхъэу
ыгъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Рулъан уса-
бэ ыкӀи поэмэу «Тян»
ытхыгъэх. Ахэм Неха-
ем итворчествэ кӀа-
гъэбаигъ, кӀагъӀы-
дыгъ.

Ным иорӀд кушъэм
кыщегъжъэ,

ТӀанэ ылӀгъэу чы-
гум тырещӀ.

ТымыгъэгъуащӀу кыдӀд-
гушчыӀэ,

ГушчыӀэ фабӀӀэ тыгу кы-
кӀӀӀӀ...

Ным иорӀд гум илӀӀӀӀӀ,
Зыщыгуизакъом укъегъӀны-
тэ,

МыкӀодыжъыштыр ным
ишӀульӀэгъу,

Насып зиӀэм янэ елӀытэ.
«Ным иорӀд»

Нэхэем иусэхэмрэ ипоэмэ-
хэмрэ зыхӀт тхылъхэри уры-
сыбзӀкӀӀэ кыдӀэкӀыгъэх: «Коло-
доц отца» — М., 1980, «Сло-
во о матери» — М., 1981, «Вет-
ры судьбы» — Майкоп, 1998.

Руслъан зӀдзӀкӀын Ӏофыми
хӀӀӀжъагъ, Ф. Тютчевым, Кро-
нид Обойщиковым ятхыгъэхэр
адыгабзэм ригъӀӀӀгъэх. Иусэ-
хэм ащыщхэр композиторхэм
орӀдышъом ралъхъагъэх.

Нэхэе Руслъан зыщымылӀэ-
жъым ыуж рассказхэмрэ пове-
стхэмрэ зыхӀт тхылъэу «Псы-
архъуан» зыфилохэр 2007-рэ
илъэсым кыдӀэкӀыгъ.

Нэхэе Руслъан УФ-м итха-
кӀоу я Союз 1975-рэ илъэ-
сым кыщыублагъэу хэтыгъ.
Итворчествэ уасэ фашӀэу ли-
тературнэ критикэмкӀэ гъэзет,
журнал тхыгъэхэр, тхылъхэр
бзу кыхъауыгъэх. Ахэм яав-
торых зӀлӀашӀӀэр литературо-
ведхэу, шӀӀӀныгъӀӀӀжъхэу
ШъхӀӀӀӀӀӀӀ Абу, ЩӀӀӀӀӀ Каз-
бек, ПӀӀӀӀӀӀӀ УцужыкӀо,
ШъхӀӀӀӀӀӀ Дарико, Цуа-
мыкӀо Тыркубий, ЩыкӀ Ник-
олай ыкӀи щымылӀӀжъ тхаклоу
КъуекӀо Налбий.

Ежъ усаклоу Нэхэем зэри-
лоштыгъэу, «усэр хышӀжъэм,
хъугъэ-шӀагъэм иӀотакӀу,
лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
итарихъ нап». Ащ ипроизве-
дениехэр — иусэхэр, ипоэмэхэр
ежъ зыхэтыгъэ уахътэм ыкӀи
ыгукӀӀэ ышӀӀчыгъэ псӀтӀэмэ янӀ-
пӀӀӀӀӀ гупшысэ икӀухъу зэрӀ-
щытым уеджӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
щытӀ. Итхылъ нӀкӀуӀбгъо зӀ-
фӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
фӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
еджӀэр зыфащӀ, агъӀӀӀӀӀ, ип-
сӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
кыӀотэ, о пшъхъӀӀи уцыфы-
ным уфигъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
жъэ.

Умытыгъэу тыгъэу укъеп-
сына?!

Уцыфымэ, цыфыгъэ пхӀ-
рӀл.

Мы усэ сатыритӀум ахӀӀӀ
гупшысэм икуугъэ изакъоми
— уцыфымэ, угуӀӀи, пшъокӀи
узӀдиштыгъэ удӀхэн зэрӀфаер,
гукӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
шӀульӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
иӀшӀуӀӀӀӀӀ, фӀӀбагъи ащымы-
ухъэу, ӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
утӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
пӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
шӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
зӀфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
хэмыгъахъэу, Тхъшхом укъыз-
фигъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
дӀхӀагъэм, шӀуӀӀӀӀӀӀӀ
шъыпкӀа-
гъэм уафӀӀӀӀӀӀӀӀ — хӀтрэ
цыфкӀи пшъӀӀӀӀӀӀӀ
зэрӀщытыр ыкӀи кызызэрӀнӀ-
жырӀэр Нэхэе Руслъан итвор-
чествэ зӀфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
гъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ. Усаклоу гъӀӀӀӀӀӀ
кыгъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, илъэс 56-рэ
ныӀӀӀ ыныбжыгъэр 1997-рэ
илъэсым идунай зехъожъым, ау
Руслъан ыпсӀэ тешӀыкӀыгъэ
усэхэу гупшысэ зӀфабӀэр зы-
щызӀхӀтӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
адыгэ лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
афӀт-
хагъ Нэхэер усӀӀӀӀӀӀӀ
кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
жъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, журналист ӀофшӀа-
гъэуи кыщианагъэр макӀӀӀ,
арышъ, усаклоу ишӀульӀӀӀӀӀ
лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
иусэ тхылъхэмкӀэ лӀӀӀӀӀӀӀ
гъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, нӀфӀыпс лӀӀӀӀӀ
ахэр адыгэм игъогу кыдытеты-
штых. Усаклоу непэ щымы-
ӀӀжъми, игупшысэ лӀӀӀӀӀӀӀ
ар сыдигъуи кытхъыттыт.

МАМЫРЫКӀО Нуриет.

Сатыу зэнэкьокъум изэхэщаклоу ОАО-у «Адыгеим иавиалиниехэр» зыфиорэм (ИНН 0105027610, ОГРН 1020100697650), 385000, Адыгэ Республикэр, къ. Мыекъуапэ, переулкэу Авиационнэр. Сатыум изэхэщэнкIэ пэщэныгъэ зезыхьэрэ В. П. Овчаренкэм, НП-у «Межрегиональная саморегулируемая организация арбитражных управляющих» зыфиорэм (344082, къ. Ростов-на-Дону, ур. Береговир, 5) хэтым, 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м Адыгэ Республикэм и Арбитражнэ суд ышIыгъэ унашъомрэ Iофэу А01-802/2008 зыфилоу 2011-рэ илъэсым гъэтхапэм и 17-м кызызIуахыгъэм кыщызэхэфыгъэхэмрэ IэубытыпIэ кызыфишIыхэзэ) макъэ къегъэIу ОАО-у «Адыгеим иавиалиниехэр» зыфиорэм имылькы ищэн тегъэпсыхьэгъэ шъхьэихыгъэ сатыу зэрэзхашэштымкIэ.

Лотэу N 1-р — кьалэу Мыекъуапэ ипереулкэу Авиационнэм тет унэу, псэуалъэхэу чIыгу гектар 66,4-рэ зэлъызыубытыхэрэр ары. Пэублэ уасэр сомэ мин 58500-рэ.

Лотэу N 1-м
ыуасэ
кыызэрэрагъэIыхыштым
играфик

<i>СМИ-м кызыхиутырэм щегъэжьагъэу уасэр кы-зырагъэIыхыштым пIалъэхэр</i>	<i>Предложением ыуасэ сомэ мин пчъагъэкIэ кълъытагъэу</i>
2011-рэ илъэсым мэкью-огъум и 27-м щегъэжьагъэу бэдзэогъум и 1-м нэс	58500
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 4-м щегъэжьагъэу и 8-м нэс	52650
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 11-м щегъэжьагъэу и 15-м нэс	46800
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 18-м щегъэжьагъэу и 22-м нэс	40950
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 4-м щегъэжьагъэу и 8-м нэс	35100

Организатор торгов — ОАО «Авиалинии Адыгеи» (ИНН 0105027610, ОГРН 1020100697650), 385000, Республика Адыгея, г. Майкоп, пер. Авиационный. Конкурсный управляющий Овчаренко В.П., действующий на основании Решения арбитражного суда Республики Адыгея от 29.12.2008 г. и определения от 17.03.2011 г. по делу А01-802/2008, член НП «Межрегиональная саморегулируемая организация арбитражных управляющих» (344082, г. Ростов-на-Дону, ул. Береговая, 5), сообщает о проведении открытых торгов (посредством публичного предложения) имущества ОАО «Авиалинии Адыгеи»

Лот № 1 — здания и сооружения на земельном участке площадью 66,4 га. по адресу: г. Майкоп, пер. Авиационный. Начальная цена 58500 тыс. рублей.

График снижения цены
Лота №1

<i>Период снижения цены с момента публикации СМИ</i>	<i>Цена предложения в тыс. руб.</i>
С 27 июня по 01 июля 2011 г.	58500
С 04 по 08 июля 2011 г.	52650
С 11 по 15 июля 2011 г.	46800
С 18 по 22 июля 2011 г.	40950
С 04 по 08 июля 2011 г.	35100
С 01 по 05 августа 2011 г.	29250
С 08 по 12 августа 2011 г.	23400

МэкъэгъэIу

<i>СМИ-м кызыхиутырэм щегъэжьагъэу уасэр кы-зырагъэIыхыштым пIалъэхэр</i>	<i>Предложением ыуасэ сомэ мин пчъагъэкIэ кълъытагъэу</i>
2011-рэ илъэсым шышъхьэIум и 1-м щегъэ-жьагъэу и 5-м нэс	29250
2011-рэ илъэсым шышъхьэIум и 8-м щегъэ-жьагъэу и 12-м нэс	23400

Лотэу N 2-р — кьалэу Мыекъуапэ иурамэу Про-мышленнэм кыыхиубытэрэ мэшIокугъогу IухьапIэхэмрэ мэшIокугъогу кьогъумрэ. Пэублэ уасэр сомэ мин 2100-рэ.

Лотэу N 2-м
ыуасэ
кыызэрэрагъэIыхыштым
играфик

<i>СМИ-м кызыхиутырэм щегъэжьагъэу уасэр кы-зырагъэIыхыштым пIалъэхэр</i>	<i>Предложением ыуасэ сомэ мин пчъагъэкIэ кълъытагъэу</i>
2011-рэ илъэсым мэкью-огъум и 27-м щегъэжьагъэу бэдзэогъум и 1-м нэс	2100
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 4-м щегъэжьагъэу и 8-м нэс	1890
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 11-м щегъэжьагъэу и 15-м нэс	1680
2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 18-м щегъэжьагъэу и 22-м нэс	1470

Сатыу зэнэкьокъур зыщыклошт чIыпIэр: Адыгэ Республик, къ. Мыекъуапэ, аэропортыр, переулкэу Авиационнэр.
Цыфхэр жъугъэу зыхэлъжэштхэ сатыу зэнэ-кьокъур зэрэзхашэшт шыкIэр

Лот № 2 — подъездные железнодорожные пути и железнодорожный тупик по адресу г. Майкоп, ул. Промышленная. Начальная цена 2100 тыс. рублей.

График снижения цены
Лота №2

<i>Период снижения цены с момента публикации СМИ</i>	<i>Цена предложения в тыс. руб.</i>
С 27 июня по 01 июля 2011 г.	2100
С 04 по 08 июля 2011 г.	1890
С 11 по 15 июля 2011 г.	1680
С 18 по 22 июля 2011 г	1470

Место проведения торгов: Республика Адыгея, г. Майкоп, аэропорт, пер. Авиационный.
Порядок проведения публичных торгов:
Величина снижения начальной цены продажи иму-щества на 10 % каждую неделю с момента публи-кации сообщения в газете «Коммерсант» и до окон-чания срока проведения торгов. Срок проведения торгов, в течение которого последовательно снижа-ется начальная цена (период проведения торгов) с 27 июня 2011 г. по 12 августа 2011 г.
Участие в торгах оформляется заявкой в произ-вольной форме с приложением следующих докумен-тов: выписка из ЕГРЮЛ (ЕГРП) или ее нотариаль-ная копия; нотариально заверенные копии учредитель-ных документов, бухгалтерский баланс на последнюю отчетную дату, протокол о назначении исполнитель-

МэкъэгъэIур гъэзетэу «Коммерсант» зыфиорэм кызышчыхаутырэм щегъэжьагъэу сатыумкIэ пIалъэу агъэнэфагъэхэр екIыфэхэ нэс мылькумкIэ пэублэ уасэу агъэуцугъэр тхьэмафэ къэс проценти 10-кIэ кьелыхышт. Сатыур зыщырагъэкIокIышт уахьтэм (2011-рэ илъэсым мэкьюогъум и 27-м щегъэжьагъэу шышъхьэIум и 12-м нэс) игъорыгъозэ пэублэ уасэр кырагъэIыхышт.

Сатыу зэнэкьокъум хэлажьэхэ зышIоигъохэм за-явкэ атын ыкIи мыщ фэдэ документхэр кырахьы-лэнхэ фае: ЕГРЮЛ-м (ЕГРП-м) кыхэтхыкIыгъэр е ащ икопиеу нотариусым ыIапэ зыкIэдзэжыгъэр; учредительнэ документхэм якопиехэу нотариусым кыгъэшпыпкэжыгъэхэр, аужырэ отчетыр зашIы-гъэ мафэм ехьулэу бухгалтер балансыр, гъэцкIэкIо органыр зэрагъэнэфагъэм ехьылIэгъэ протоколыр, сатыум зэрэхэлъжэштхэм фэгъэхьыгъэу уполномо-ченнэ органым унашъоу ышIыгъэр (юридическэ ли-цэхэм апае), паспортым икопие (физическэ лицэхэм апае); заявкэр къэзытыгъэм ыцIэкIэ Iофтхьабзэхэр зэрахьанхэу полномочиехэр зэряIэхэр къэзыгъэшпы-пкэжыырэ документыр; документхэу кырахьы-ллагъэхэр зыфэдэхэр кызышчылытэгъэ тхылыр экземпляритIу хьоу. Заявкэм итын фае сатыум хэ-лажьэ зышIоигъом уасэу ыгъэуцурэр, сатыухэм япIэлъэ гъэнэфагъэ ыуасэ нахьи ар нахь макIэ хьу хьуштгэп.

Сатыу зэнэкьокъум щатекIуагъэкIэ албытэрэр зизаявкэ анахь осэшхо изытхагъэр ары. Мылькур зыщагъэмрэ зыщэфыгъэмрэ мылькур зэращагъэм икIэуххэр зызэфахьысыжыырэ мафэм щегъэжьагъэу мэфитфым кыкIоцI зэзэгъыныгъэ тхыль зэхагъэу-цон фае. Ащ фэдэ зэзэгъыныгъэ зызэдашIыгъэ ма-фэм щегъэжьагъэу мэфищым кыкIоцI сатыум щы-текIуагъэм мылькум ыуасэ ытын фае.

Сатыу зэнэкьокъур зэрэзхашэрэ шыкIэм ехьы-лэгъэ кьэбархэм, сатыум икIэуххэм афэгъэхьыгъэ протоколым нэIуасэ защыфашIын, сатыум хэлэжьэн-хэм пае заявкэхэмрэ документхэмрэ арагъэхьынхэ альэкIышт:

— лотэу N 1-мкIэ — 2011-рэ илъэсым мэкьюогъум и 27-м щегъэжьагъэу шышъхьэIум и 12-м нэс сы-хьатыр 15.00-м кыщыублагъэу 17.00-м нэс;

— лотэу N 2-мкIэ — 2011-рэ илъэсым мэкью-огъум и 27-м щегъэжьагъэу бэдзэогъум и 22-м нэс сыхьатыр 15.00-м кыщыублагъэу 17.00-м нэс мыщ фэдэ чIыпIэм: къ. Мыекъуапэ, аэропортыр, псэуалъэу 1-р, тел. (8772) 568604.

Сатыу зэнэкьокъум хэлэжьэнхэм пае заявкэхэр зэраштагъэхэм якIэуххэр зэфахьысыжыхь, джащ фэдэу ащ щытекIуагъэхэр агъэнафэх сатыур зыщы-зэхашэрэ пIэлъэ гъэнэфагъэм ибэрэскэшхо мафэ пэпчэ сыхьатыр 17.00-м.

ного органа, решение уполномоченного органа об участии в торгах (для юридических лиц), копия пас-порта (для физ. лиц); документ, подтверждающий полномочия лица на осуществление действий от имени заявителя; опись прилагаемых документов в 2-х экз. Заявка должна содержать цену предложе-ния Претендента, которая не должна быть ниже цены соответствующего периода торгов. Победителем по итогам продажи путем публичного предложения признается тот Претендент, который в своей заяв-ке предложил наивысшую цену продажи, которая является максимальным предложением по цене при-обретения имущества. Срок заключения договора купли-продажи между Продавцом и Покупателем составляет пять календарных дней, с даты подве-дения итогов продажи имущества, предлагаемого путем публичного предложения.

Победитель торгов уплачивает цену имущества в течение трех дней, с даты заключения договора купли-продажи имущества.

Ознакомление с информацией о предмете торгов, порядком проведения публичных торгов, протокола о результатах торгов, прием заявок с приложенны-ми документами на участие на публичных торгах осуществляется:

— лот №1 — с 27 июня 2011 г. по 12 августа 2011 г. с 15-00 до 17-00;

— лот №2 — с 27 июня 2011 г. по 22 июля 2011 г. с 15-00 до 17-00 по адресу г. Майкоп, аэропорт, строение 1, тел. (8772) 568604.

Подведение итогов приема заявок на участие в публичных торгах, а также определение победите-ля по итогам продажи осуществляется каждую пят-ницу соответствующего периода проведения торгов в 17 час. 00 мин.

АРХЕОЛОГИЕМРЭ ЛЪЭПКЪ ШІЭЖЬЫМРЭ

Лъэпкъым итарихъ нахьышлоу зэгъэшлэгъэным фэшл археологхэм ялътыгъэр бэ. А гупшысэм тыкыпкырыкызы, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ишлэныгъэлэжъу, Адыгеим культурэмкІэ изаслуженнэ лофышлэу, археолог цІэрылоу Тэу Аслъан гуцылэгъу тыфэхъугъ.

— Адыгэ Республикэм иархеологие изытет уигъэрэзэнэу щытэп, — еІо Тэу Аслъан. — Уахътэр зытымыгъэлэпкІэ, щыклагъэу тилэхэм хэпшыкІэу къахэхъошт.

— Ащ фэдэ еплъыкІэ-хэр пшыныхэр сыда къызыхэкІыгъэр? Шэуджэн районым икыутырэу Чернышевым дэжъ щыт Іуашхъэр джыр-благъэ зэрахъуныгъэм пая?

— Бэшлагъэу сызыгъэгумэ-кІырэ Іофыгъом тытегушы-Іэшъ, шъхъэхыгъэу сыгу илтыр кыысэІо.

— Археологием, лъэпкъ шІэжым яхьылэгъэ тхылъэу илэсы-бэрэ Іоф зыдэпшлагъэр Мыекыуапэ шІэхэу кы-щыхауышт.

— Нурбий, ситворчество уэрэщыгуазэр сэркІэ нахьышлэу — нахъ дэгъоу тызэгурь-Іошт. Зыгорэхэр къэсыубынхэм паеп тызыкІызылукІагъэр. Адыгэ Республикэм иархеологие еклотІагъэу фашІырэр зэблахъунэу сыфай. Непэ ар кыддэмыхъумэ, неущ тыгу-жъошт.

— Адыгэмэ яшен-ха-бзэмэ анахъэу къахэб-

Титарихъ кІэтымыугъуаемерэ — зэрапхъошт

гъэщырэр шІэжъ тилэн
зэрэфаер ара?

— Тилъэпкъ шэн дахэу илэ-мэ ащыщ непэ кытхэт тина-

— Къутырэу Черныше-
вым щыплъэгъугъэм
кытегушылэба.

— Машиношхор Іуашхъэм кырафыллі, мэфэ зауэрэ щы-тІагъэх. Іуашхъэм датІыкІы-гъэр къутырым ылэныкыокІэ щырагъэжъагъэп. ШьофымкІэ икІыхъэ, Іуашхъэм кІоцІы-рыкІыгъэх. Метрэ 20 фэдиз ишъомбгъуагъэу, метрэ 50 икІыхъагъэу етІагъэх. Машэу ашІыгъэм тарихъ пкыгъошхэр кырахыгъэх, етІанэ ятІэр ты-ратхъожьыгъ.

— ХъункІахэм атІы-
рэ Іуашхъэхэр кыхъ-
гъэщыгъошлэха?

— Археолог шъыпкъэр бгъэщІэн умылэкІышхэу къэ-зылорэмэ адесэгъаштэ. ЧІым кыхъэхыгъэр ууплэкІунышъ, тхъапэм ебгъэкІун зэрэфаер археологмэ ашІэ — Іофшлагъэр шІэныгъэм хъыан фае. Черны-шевым кыщычІахыгъэ пкы-гъор зыфэдэм тыщыгуазэгон. Археологыр тарихым, шІэны-гъэм афэлажъэ. Къутырым иІуашхъэ етІагъэхэм тилъэпкъ шъхъако кырахыгъэу, чІэнэ-гъэ ин рагъэшІыгъэу сэлътэ. Адыгеим ичІыгу зыхъункІэр-мэ тапэуцужьын фае.

— Лъэпкъым тарихъу
илэм уасэ фишын, кІи-
угъоен ылэкІышхэба?

— ШІэныгъэлэжъхэр тилэхъу, ау археолог гъэсагъэу Адыге-

им тхъапша кыщытІытэн тІэкІышхэр? Археолог ныб-жыкІэ тилэп. Тимылъэпкъэ-гъухэр тиреспубликэ кыако-хъэ, кІэныжъэу тилэхэм ятІэх. Фитыныгъэ ялэу тхылъхэр алы-гъых шъхъае, тиреспубликэ шІуагъэ кыфахъэу слътэрэп.

— ШІэхэу хэкІыпІэ
къэтымыгъотыштэу
олътэ?

— Адыгеим археологхэр кызыкІохэкІэ, тиреспубликэ щыщхэр ахэтыхнэ фае. Къа-гъотырэ амыушъфэу, чІамы-укъуащэу кыагъэлэгъон, ха-бзэм ратын фае. Чернышевым щытІагъэхэм тахъагъэп, тшІэхэрэп. Район, чылэ пэпчъ Іуашхъэмэ афэгъэгъэ цІыф-хэр адэсынхэр игъоу сэлътэ — тІуашхъэхэр тэр-тэрэу къэтыушъуменхэ фае. Респуб-ликэ бюджетым археологием пэІухъащ ахъшэр нахьыбэу зыхамыгъэуцокІэ, общественнэ организациехэри Іофым ча-нэу кызыхамыгъэлажъэхэкІэ, лъэпкъым чІэнагъэу ышІырэм хэхъошт. Адыгэхэр дунаим щы-цІэрылох, ятарихъ щыщэу атхы-гъэр мэкІало. Арэу щытми, гугъэр чІэсынэрэп...

— Уигухэлхэр Тхъэм
кыбдегъэхъух.

— Тхъауегъэпсэу.
Сурэтым итыр: археологэу
Тэу Аслъан.

Испунэу зэха-
кыутагъэм итеплъ.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

Адыгэ Парламентымерэ еплъыкІэхэмрэ

Спектаклэ агъэуцумэ тыхэлэжъэшт

Урыс-Кавказ заом илэхъан адыгэмэ Парламент зызэхашэгъагъэр илэси 150-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэу гуцылэгъу тызыфэхъугъэмэ кытІауагъэм акъыл хэпхынэу щыт.

ПЭРЭНЫКЪО Чэтиб, Урысыем изаслуженнэ артист, Адыгеим инароднэ артист:

— Тилъэпкъ нахъ дэгъоу тшІэным пае искусствэм иамалхэр икыоу дгъэфедэхэрэп. Адыгэ Парламентым, Урыс-Кавказ заом яхьыллэгъэ тхылъхэр, фильмэхэр тищыкІагъэх. Кавказ заор зауыхгъэр илэси 150-рэ шІэхэу хъушт, ау ащ ехьыллэгъэ спектаклэ джырэ нэс ти Лъэпкъ театрэ зэрэщамыгъэуцугъэр сыгу кыео. Ащ фэдэ спектаклэм тиартистхэр хэлэжъэнхэм фэхъазырых.

Узэкъоуцоным имэхъан

ХЪЭПЭЕ Арамбий, республикэ общественнэ движе-ниеу «Адыгэ Хасэм» итхъамат:

— Лъэпкъыр гузэжъогъу ифагъэу Парламентыр зэхашэ-гъагъ. Ащ кыкІырэр — зыщыкІыным адыгэхэр зэкъоуцох. Шъачэ зэлукІэр зыщызэхашэм, тилъэпкъэгъухэр тІэкІу гу-жъогъагъэхэу сэлътэ. Ащ ыпкІэ илэс 31-кІэ узэкІэлэбжъ-мэ, адыгэ быракъыр аштэгъагъ, ащ чІэтхэу ячІыгу фэзао-штыгъэх. Парламентыр зыщызэхашэгъэгъэ чІыпІэм мыжъо-сын гъэуцугъэн, хабзэм икыулыкыушІэхэр ащ дэлэжъэнхэ фаеу сэлътэ. Тэри тишІуагъэ къэдгъэкІошт. ЗэлукІэм сызыхъла-жъэкІэ сиеплъыкІэхэр кыэлоштых.

хыжъхэм ямызакъоу, дунаир зыхъожьыгъэ тынэжъ ыкІи ты-тэжъ пІашгъэхэр зэрэдгъэлэ-пІэхэрэр. Къэхалгъэхэр егъашІи адыгэмэ кыахъумэх. Тижъы-хэр зычІэлъ Іуашхъэхэр тилъэпкъэгъумэ агъэфыкыошэу яхабзэп, сыфай лъэпкъым ылэ-жъыгъэр цІыфмэ нахьышлоу ашІэнэу.

— Тиархеологие икыоу
зэрамытхыгъэм сыда
кыепІуалэ пшІоигъор?

— Археологие тхыгъошлоу щытэп. Илэс мини 5 зыныбж испунэхэу Кавказым икыохъа-пІэ 2500-м ехъоу итыгъэхэм ащыщэу кынагъэр 100-м кы-хъу нылэп. Урыс-Кавказ заом кыщегъэжъагъэу титарихъ чІэтэнэ. Испунэхэр, саугъэтхэр ахъункІэх.

— ТишІэныгъэлэжъхэм-
рэ хъункІахэмрэ Іуа-
шхъэхэу атІыгъэр зэ-
бгъапшэу уахътэ кыю-
кІуба?

— ШІэныгъэлэжъмэ атІы-гъэу тишІэныгъэ хэхъагъэр зы бжыб фэдиз мэхъумэ, хъун-кІахэмэ атІыгъэр машинэ-шхом ифэщтым фэдиз. ТикІэ-ныжъ изэгъэшІэн икыоу ты-пылгъэп. Ижырэ тарихыр зы-зыгъэшІэштхэ шІэныгъэлэжъ-хэр япчъагъэкІэ бэ хъухэрэп. Тилъэпкъ зыгъэцІыкІу зышІо-игъомэ атхырэр макІэп. На-хьыпкІэ тІуашхъэхэм кыаз-гырклэ ятІэщтыгъэх, джы экс-каваторхэр хъункІахэмэ агъэ-федэх.

Редактор шъхъаІэхэр:

ДЭРБЭ Тимур
ХЪЭШІУЦЭ Мухъэмэд
ТХЪАГЪЭПСЭУ
Уцужыкыу

■ Зэхэзыщагъэ-
хэр:

Адыгэ Респуб-
ликэм и Къэра-
лыгъо Совет —
Хасэр, иминист-
рэхэм я Кабинет

■ КъыдзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ
ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм
ащысэурэ тилъэпкъэгъухэм
адыраІэ зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи кыбар жъугъэм
иамалхэмкІэ
и Комитет

■ Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын
ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлыІэсыкІэ
амалхэмкІэ и Министерствэ
и Темыр-Кавказ чІыпІэ
гъэІорышІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

■ Зыщыхауыгъэр

ОАО-у "Полиграф
тедзапІэу "Адыгеир",
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

■ Редакциер зыдэщыІэр:

385000, кы. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр — 52-16-79, редактор
шъхъаІэм иапэрэ гуадзэр —
52-49-44, редактор гуадзэр — пшъэдэкІыжъ
зыхъырэ секретарыр — 52-16-77.
E-mail: adygvoir@mail.ru

■ Пчъагъэр

4285
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1655